

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОК 4. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр вивчення	1/ 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні, семінарські заняття – 16 год.
	Самостійна робота - 102 год.
Вид індивідуального завдання	підготовка тез
Форма підсумкового контролю	екзамен
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного і приватного права
Викладач /і:	Кузнецова Л.В., к. ю. н. доцент
Контактна інформація викладача/ів:	E-mail: lyudmilamarinich7@gmail.com тел. 0683004743
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни:	
Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» полягає у формуванні у здобувачів формування у здобувачів системного уявлення про інтелектуальну власність як джерело інноваційного розвитку та умінь ідентифікації, позиціонування, охорони, комерціалізації та захисту об'єктів інтелектуальної власності.	
Мета і завдання навчальної дисципліни:	
Метою курсу є: поглиблене вивчення відносин щодо створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності, тверде опанування правового механізму їх регулювання, отримання необхідних навиків кваліфікації результатів творчої діяльності, та захисту майнових та особистих немайнових прав авторів та володільців як в Україні так і за її межами. Мета орієнтована на такі завдання: ознайомитися з основними положеннями, поняттями і категоріями законодавства інтелектуальної власності; вивчити основні терміни та визначення, що використовуються в процесі правової роботи у сфері інтелектуальної власності; оволодіти основами правової роботи та правової практики захисту права інтелектуальної власності; придбання умінь і навичок самостійного прийняття рішень щодо застосування правових норм і правил захисту права власності; формування навичок договірної роботи, укладання та виконання договорів; способів класифікації об'єктів	

інтелектуальної власності; вивчення стратегії, тактики і підходів до прийняття правових рішень; вироблення заходів попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності

Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
Здатність проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК 2);
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3);
Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 6);
Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України (СК 2);
Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції (СК 5);
Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК 6);
Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК 8);
Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності (СК 18).

Програмні результати навчання:

Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (РН 3);
Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (РН 8);
Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (РН 9);
Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу (РН 12).

Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ОРН 1. Знати основні інститути права інтелектуальної власності та засади міжнародної охорони права інтелектуальної власності;
ОРН 2. Знати правовий статус суб'єктів права інтелектуальної власності;
ОРН 3. Знати умови та критерії охороноздатності об'єктів інтелектуальної власності;
ОРН 4. Знати порядок отримання охоронних документів; ліцензійні договори, передавання ноу-хау, інші форми передавання та придбання майнових прав інтелектуальної власності на комерційній основі.
ОРН 5. Здатність застосовувати норми законодавства інтелектуальної власності; формувати стратегію організації правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Виникнення та розвиток права інтелектуальної власності. Теорії походження права інтелектуальної власності. Теорія привілеїв як підґрунтя формування інституту інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності. Доктринальні підходи щодо визначення та змісту права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної

власності та права власності. Відмінності об'єкта права власності від результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Система права інтелектуальної власності. Розмежування інститутів права інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності (фактологічна, реєстраційна система та фактична монополія).

Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам. Акти цивільного законодавства, їх види, система. Конституція України та її значення для цивільного законодавства. Цивільний кодекс України як основа цивільного законодавства. Закони України. Укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України. Акти законодавства інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб.

Тема 2. Правовідносини права інтелектуальної власності

Поняття та особливості правовідносин права інтелектуальної власності. Класифікація правовідносин права інтелектуальної власності та її правове значення. Елементи правовідносин права інтелектуальної власності. Поняття і види суб'єктивних цивільних прав та обов'язків, що складають зміст цивільних правовідносин.

Суб'єкти права інтелектуальної власності. Автор, співавтор, володільці майнових прав інтелектуальної власності. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах. Українська держава як суб'єкт цивільного права, особливості його правового становища. Автономна Республіка Крим, адміністративно-територіальні утворення у відносинах, що регулюються цивільним законодавством. Органи та представники, через яких діють держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади у правовідносинах права інтелектуальної власності.

Об'єкти права інтелектуальної власності, їх класифікація.

Поняття та види підстав (юридичних фактів) виникнення, зміни та припинення правовідносин права інтелектуальної власності.

Тема 3. Засади авторського права

Поняття авторського права в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Система джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною об'єкта авторського права. Характеристика національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів щодо авторського права.

Об'єкт авторського права. Поняття об'єкта авторського права. Ознаки об'єкта авторського права. Види об'єкта авторського права. Обсяг правової охорони об'єкта авторського права. Правове значення елементів твору. Об'єкти, що не охороняються авторським правом. Правова охорона службових творів. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір.

Суб'єкти авторського права. Автор як первинний суб'єкт авторського права. Суб'єкти, які набули права на твори відповідно до договору або закону. Співавтори, види співавторства. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права.

Виникнення та здійснення авторських прав. Момент виникнення суб'єктивного авторського права. Презумпція авторства. Особисті немайнові права автора. Виключні майнові авторські права. Обмеження майнових авторських прав. Право слідування.

Тема 4. Загальні положення про суміжні права

Поняття суміжних прав в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Система джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною об'єктів суміжних прав. Характеристика національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів щодо суміжних прав.

Об'єкти суміжних прав. Поняття та ознаки об'єктів суміжних прав. Обсяг правової охорони об'єктів суміжних прав.

Суб'єкти суміжних прав. Виконавець. Виробник фонограми, відеограми. Організація мовлення. Спадкоємці та інші правонаступники як суб'єкти суміжних прав. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів суміжних прав.

Виникнення та здійснення суміжних прав. Момент виникнення суб'єктивних суміжних прав. Характеристика особистих немайнових прав виконавця, виробника фонограм, відеограм та організації мовлення. Виключні майнові права виконавця. Виключні майнові права виробника фонограми, відеограми. Виключні майнові права організації мовлення. Строк чинності суміжних майнових прав. Обмеження суміжних прав.

Тема 5. Патентне право як інститут права інтелектуальної власності

Поняття патентного права в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Система джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною об'єктів патентного права. Характеристика патентно-правової форми охорони майнових патентних прав.

Поняття винаходу та корисної моделі. Критерії патентоспроможності винаходу та корисної моделі. Об'єкти винаходу та корисної моделі. Об'єкти, що не визнаються винаходом та корисною моделлю. Обсяг правової охорони винаходу та корисної моделі.

Поняття промислового зразка. Поняття та види промислового зразка. Критерії патентоспроможності промислового зразка. Об'єкти, що не визнаються промисловими зразками. Відокремлення промислового зразка від винаходу та корисної моделі. Обсяг правової охорони промислового зразка.

Суб'єкти патентного права. Винахідник. Автор промислового зразка. Інші особи, які набули прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок за договором чи законом. Патентоволоділець. Патентний повірений. Попередній користувач на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Тема 6. Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів та послуг

Поняття правової охорони засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають. Система джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають.

Поняття торговельної марки. Види та функції торговельної марки. Умови надання правової охорони торговельній марці. Умови для відмови в наданні правової охорони торговельній марці. Обсяг правової охорони торговельної марки. Позначення, які не визнаються торговельними марками. Виникнення та здійснення права на торговельну марку. Суб'єкти права на торговельну марку. Особа, якій належать право на торговельну марку.

Загальна характеристика комерційного (фірмового) найменування. Майнові права на комерційне найменування.

Географічне зазначення місця походження товару. Законодавство України про правову охорону географічних зазначень. Надання правової охорони географічним зазначенням. Право на реєстрацію географічного зазначення. Права, що впливають із реєстрації географічного зазначення.

Тема 7. Інститут нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності

Характеристика інституту нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності. Особливість та правова природа нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності..

Наукове відкриття. Поняття та ознаки наукового відкриття. Правове регулювання наукового відкриття. Об'єкти наукового відкриття. Положення, які не відповідають вимогам щодо наукового відкриття. Суб'єкти наукового відкриття, їх види. Оформлення права на відкриття. Особисті немайнові права авторів відкриття. Право авторів відкриття на винагороду.

Правова охорона компонування напівпровідникового виробу (компонування). Особливості охорони прав на компонування. Умови охороноздатності компонування. Право на реєстрацію компонування. Заявка на реєстрацію компонування.

Правова охорона раціоналізаторських пропозицій. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Об'єкти раціоналізаторської пропозиції. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права на раціоналізаторську пропозицію, їх види. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію. Особисті немайнові права авторів раціоналізаторської пропозиції. Майнові права на раціоналізаторську пропозицію.

Охорона комерційної таємниці, як об'єкту інтелектуальної власності. Правовий режим комерційної таємниці на підприємстві.

Правова охорона селекційних досягнень. Поняття селекційного досягнення. Поняття сорту рослин. Поняття породи тварин. Суб'єкти права на сорт рослин, порodu тварин і їх види. Оформлення права на сорт рослин, порodu тварин. Право попереднього користувача. Особисті немайнові права на сорт рослин, порodu тварин. Майнові права на сорт рослин, порodu тварин. Обмеження прав на сорт рослин, порodu тварин. Дії, що не визнаються порушенням прав на сорт рослин, порodu тварин.

Тема 8. Договори у сфері інтелектуальної власності

Договір у сфері права інтелектуальної власності, порядок його укладення. Поняття та види договорів. Принцип свободи договору.

Договір замовлення на створення об'єкту права інтелектуальної власності. Порядок укладання договору. Структура договору замовлення на створення об'єкту права інтелектуальної власності.

Ліцензійний договір. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, суттєві та інші умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків. Виключна ліцензія. Невиключна ліцензія.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, суттєві та інші умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 9. Правова охорона службових об'єктів інтелектуальної власності

Поняття та ознаки службового об'єкту права інтелектуальної власності. Порядок визнання службового об'єкту інтелектуальної власності вільним.

Суб'єкти правовідносин у сфері охорона службових об'єктів інтелектуальної власності.

Розподіл майнових прав у сфері охорона службових об'єктів інтелектуальної власності. Порядок виплати винагороди автору-працівнику.

Тема 10. Захист прав інтелектуальної власності

Поняття захисту права інтелектуальної власності. Правопорушення у сфері інтелектуальної власності.

Форми захисту права інтелектуальної власності. Юрисдикційна форма захисту. Неюрисдикційна форма захисту.

Порядок захисту права інтелектуальної власності: цивільний, адміністративний, кримінальний. Судовий захист права інтелектуальної власності.

Рекомендовані джерела і навчальна література:

1.Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С.Ромашко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

2.Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. Вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. Київ: Каравела, 2019. 204 с.

3.Андрощук Г.О. Правове регулювання відносин в Інтернеті: аспекти інтелектуальної власності [Текст] / [Андрощук Г. О., Бутнік-Сіверський С. О., Мацкевич О. О.] ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. Власності. Київ: Інтерсервіс, 2017. 94 с.

4.Право інтелектуальної власності: термінол. слов. / [упоряд.]: Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. - 2-ге вид., допов. і перероб. Київ: Маслаков Р. О. [вид.], 2019. 457 с.

Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку : [монографія] / Ю. М. Капіца ; НАН України, Центр дослідж. інтелект. власності та трансферу технологій. Київ: Академперіодика, 2017. 661 с.

Методи викладання, навчання:

Лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

Семінарські, практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, дискусії, виконання ситуаційних вправ, участь у діловій грі та ін.);

Самостійне навчання (виконання завдань самостійної роботи (СРС), індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): контрольна робота, підготовка тез доповіді на наукову конференцію з публікацією).

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль (екзамен).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських заняттях;
- виконання контрольної роботи;
- тестування з засвоєння окремих тем курсу;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки підготовлених тез та їх наступної публікації як умова апробації результатів власного магістерського дослідження.

При проведенні рубіжних контролів після вивчення кількох тем курсу у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів студентом, отриманих у ході поточного, рубіжного контролів, виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання ІНДЗ)	40 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання ІНДЗ)	25 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

Шкала оцінювання результатів навчання:

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:***Політика дотримання академічної доброчесності***

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Інтелектуальна власність».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність

студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту освітніх програм (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права, протокол від «11» вересня 2023 р. № 11.

Завідувач кафедри

Людмила КУЗНЕЦОВА